

impakti

4/2022

Elina Venetjoki –

YVA työllistää juttusarjassa,

s. 3

*Yva ry:n webinaarin
7.9.2022 esitelmät, s. 5*

Sisällysluettelo

1.	<i>Pääkirjoitus – Essi Tanskanen: Nettisivujen, ilmeen ja logon uudistusprosessi</i>	2
2.	<i>Elina Venetjoki on vahva yleisötilaisuuksien puolestapuhuja – YVA työllistää juttusarja</i>	3
3.	<i>Sosiaalisten vaikutusten arviointi suomalaisen YVA:n ja kansainvälisten rahoituslaitosten näkökulmasta – Yva ry:n webinaarin esitelmät.....</i>	5

TULEVIA TAPAHTUMIA:

Vuoden 2023 YVA-päivä 16.3.2023 Helsingin keskuskirjasto Oodissa. Tilaisuus kestää koko päivän. Lisätietoja tilaisuudesta julkaistaan myöhemmin.

EHDOTA WEBINAARIN AIHEITA:

Kysymme:

- **Mistä aiheista haluaisit kuulla webinaarissa?**

Lähetä ehdotuksiasi osoitteeseen yvary.fi@gmail.com

Kiitos!

Yva ry:n hallitus

1. Pääkirjoitus – Essi Tanskanen: Nettisivujen, ilmeen ja logon uudistusprosessi

Vuoden viimeinen kuukausi käynnistyi ja kohta on lähellä jotakin mielenkiintoista, nimittäin Yva ry:n uudet nettisivut julkaistaan! Sivut on toteuttanut pieksämäkeläinen yritys nimeltä Räikee Oy ja Yva ry:n nettisivu- ja logouudistustiimimme on kokoustanut Räikeen toimitusjohtaja Juho Lehtolan kanssa useaan kertaan. Ennen toimijan valitsemista, kilpailutimme alkusyksystä logon ja verkkosivujen uudistusta noin seitsemällä eri internetistä löydetyllä toimijalla. Räikee valikoitui toteuttajaksi erityisesti tarjouspalaverissa käydyn miellyttävän ilmapiirin ansiosta. Yrityksellä oli myös aikaisempaa kokemusta voittoa tavoittelemattomien yhdistysten kanssa toimimisesta.

Projektiin oli helppo lähteä, sillä yhdistyksen kassassa oli koronavuosien jäljiltä ylimääräisiä varoja. Nettisivuja oli viimeksi uudistettu noin kymmenen vuotta sitten, joten lähdimme hakemaan modernimpaa ja yksinkertaista,

mutta tyylikästä ilmettä. Värien halusimme olevan raikkaita ja kuvien ympäristöön sekä ihmistoimintaan liittyviä.

Projektikokoukset sujuivat hyvin, toki monet väreihin ja muotoihin liittyvistä seikoista ovat makuasioita ja päättämässä oli usein 4-5 eri ikäistä ja -taustaista ihmistä. Tästä johtuen aina ei löydetty sellaista ratkaisua, joka olisi miellyttänyt kaikkia. Tässä siis neuvo muille nettisivu- tai logouudistusta suunnitteleville; rajatkaa lopulliset päätökset tekevä porukka vain muutamaan henkilöön, mutta kysykää ajoissa mielipiteitä ja ehdotuksia isolta porukalta sekä ottakaen niitä huomioon.

Projektin osalta logo on valmis. Meitä kiinnosti, mitä jäsenemme ajattelevat siitä, joten kysyimme asiaa marraskuussa järjestetyissä pikkujouluissa. Mitä sinä näet logossa?

Pikkujouluissa kerätyissä huomioissa logo herätti muun muassa seuraavia ajatuksia: kasvu, kasvin verso, kasvava kasvi, taimi, (avautuva) viljan tähkä tai kukka, tulppaani, kukannuppu, vesipisara, lumiaura, tienhaara, kartta, joki, saari, (iloinen/hyppäävä) ihminen, sekä voimistelija. Yksinkertaisestakin muotojen yhdistelmästä voi siis tulla mieleen vaikka mitä!

Logosta on useampi väriverio sekä versio, jossa on YVA ry:n alapuolella teksti "Ympäristövaikutusten arviointiyhdistys". Toivottavasti pidät logosta ja nettisivuista. Niistä voi antaa

palautetta meille esimerkiksi Impaktin toimittukseen tai suoraan minulle tanska-nen.essi@gmail.com.

Impaktista puheenollen sen omalla nettisivu-
välilehdellä on nyt esitelty Impaktit kansiku-
vina. Se onnistui mielestämme erittäin hyvin
ja on nyt visuaalisesti näyttävä aikaisempaan
tekstimuotoiseen listaan verrattuna. Kansiku-
vat houkuttelevat lukemaan!

Käy tutustumassa uusiin nettisivuihimme
osoitteessa: <https://www.yvary.fi/>

Mukavaa joulun odotusta ja valoisaa uutta
vuotta 2023!

*Toivoo kirjoittaja Essi, Yva ry:n Digivastaava ja
uudistusprojektin vetäjä sekä muut tiimiläiset*

2. *Elina Venetjoki on vahva yleisötilaisuuksien puolestapuhuja – YVA työllistää juttusarja*

Juttusarjassa haastatellaan ympäristövaikutusten arvioinnin parissa työskenteleviä henkilöitä ja selvitetään, mikä on houkutellut haastateltavat YVA:n pariin, millaisia kohokohtia YVA-työhön liittyy ja mikä on erityisen motivoivaa. Haastateltavat kertovat myös, millaisia kehitysnäkymiä he ennakoivat YVA-alalle seuraavina vuosina.

Juttusarjan toisena haastateltavana on Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elina Venetjoki.

Elina Venetjoen profiili

Työ

YVA-kokemus numeroina

Koulutus

Ylitarkastaja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa

5 vuotta, mukana 20 YVA:ssa

Ympäristösuunnittelija, maa- ja metsätalouden AMK

Miten päädyit työskentelemään YVA:n pa- rissa?

Ennen nykyistä tehtävääni toimin ensin Kaus-
tisen kunnan ympäristösihteerinä. Sieltä siir-
ryin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk-
seen, jossa toimin YVA-tehtävien parissa lupa-
valvonnassa, joten YVA-menettelyt ovat tul-
leet sitä kautta tutuiksi. Uudet haasteet alkoi-
vat kuitenkin kiinnostaa ja kun samaan yksik-
köön haettiin ylitarkastajaa, hain vapautuvaa
paikkaa.

Miten YVA työllistää sinua juuri nyt ja millais- ten YVA-asioiden parissa työskentelet nykyi- sessä työssäsi?

YVA työllistää minua kokopäiväisesti. Teen
YVA-lain mukaisia viranomaistehtäviä ELY-

keskuksessa, mutta tehtäviini kuuluu myös hankkeiden koordinointi. Tähän tehtävään kuuluu muun muassa erilaisten ennakoneuvottelujen järjestämistä ja viranomaistehtävien jakamista asiantuntijoille.

YVA-lain mukaisia viranomaistehtäviä ovat muun muassa YVA-menettelyn mukaiset yhteysviranomaisen tehtävät sekä YVA-menettelyn soveltamisen arviointi yksittäistapauksissa hankkeissa, joihin ei YVA-lain mukaan sovelleta suoraan YVA-menettelyä. Lisäksi pohditaan mm. niiden hankkeiden ajantasaisuutta, joissa on tehty aikoinaan YVA.

Pääosa hankkeista on tuulivoimaa. Tällä hetkellä ympäristövaikutusten arviointeja on viireillä sekä maalle että merelle. Alueellamme (Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Pohjanmaa) on meneillään myös mm. vety- ja akkuteollisuuteen, metsäteollisuuteen, liikenteeseen, jätteiden käsittelyyn ja sähkönsiirtoon liittyviä hankkeita.

Suurin saavutuksesi tai tärkein muistosi YVA-asioiden parissa?

Mieleenpainuvimpia hetkiä ovat paikan päällä pidettävät yleisötilaisuudet, joissa kansalaisille tarjotaan mahdollisuus kysyä hankkeesta ja sen vaikutuksista suoraan hanketoimijalta ja konsultilta. Yleisötilaisuuksissa ELY:n rooli on toimia tilaisuuden puheenjohtajana, kun taas hanketoimijalle ja konsultille esitetään pääsääntöisesti yleisöstä tulevat kysymykset.

Menneisiin vuosiin on mahtunut monenlaisia tilaisuuksia – välillä helpompia ja välillä haastavampia, mutta tällaiset kuuluvat asiaan. Hienointa näissä tilaisuuksissa on se, kun saadaan oikeaa vuoropuhelua aikaan. Niin tilaisuuden aikana kuin sen jälkeenkin käydyt keskustelut antavat hyviä eväitä myös viranomaistyöhön.

Vinkkisi YVA-asioista kiinnostuneelle, mahdollisesti alalle työskentelemään hakeutuvalle?

YVA-asioissa tarvitaan useiden eri alojen asiantuntijoita, koska hanketyyppejä on hyvin

monenlaisia ja YVA:ssa tehdään erilaisia arviointeja. Myös monipuolisesta osaamisesta sekä isomman kokonaiskuvan hahmottamisesta on hyötyä. Apua eri alojen asiantuntijoilta on saatavissa, joten tässä tehtävässä tärkeää on osata napata tarvittava tieto ja yhdistää se lopputulokseen, esimerkiksi yhteysviranomaisen lausuntoon.

YVA-puolella pitää myös osata neuvotella eri tahojen kanssa ja neuvottelut – niin isot kuin pienet – muodostavatkin ison osan työstä. Neuvottelutaitoja kannattaakin mahdollisuuksien mukaan kerryttää jo hyvissä ajoin aivan kuten esiintymistaitojakin – olipa se sitten työelämän tai harrastusten kautta.

Millaisia kehitysnäkymiä näet YVA-alalla seuraavan kymmenen vuoden aikana?

YVA-menettelyjä on nyt runsaasti, joten työtilanne on arvioni mukaan hyvä. Näkisin, että YVA-alalla töitä on sekä konsulttipuolella että viranomaistehtävissä.

Merkittävimmin ovat lisääntyneet YVA-menettelyt, jotka koskevat fossiilivapaaseen energiantuotantoon siirtymistä tai akkuteollisuutta. Olemme saamassa valtion myöntämää vihreän siirtymän rahoitusta, mikä on tarkoitettu vauhdittamaan päästöjä vähentäviä ratkaisuja. Sen myötä voimme rekrytoida lisää väkeä. Osa rahasta on suunnattu tuulivoimalle, osa muille vihreän siirtymän hankkeille.

Mikä on mielestäsi erityisen mielenkiintoista YVA:ssa?

Tässä työssä saa seurata maailman ja alueen kehitystä – pääsee konkreettisesti näkemään, millaisia hankkeita alueelle on tulossa, kuten tuulivoimaa, aurinkoenergiaa, akkuteollisuutta, vetyä - ynnä muita. Viranomaisen työ hankkeissa on myös sopivassa määrin projektiluonteista; yhteen hankkeeseen voi perehtyä tietyn ajan, minkä jälkeen voi keskittyä toiseen hankkeeseen, joka voi olla hyvinkin erilainen. Koen myös vuorovaikuttamisen ihmisten kanssa hyvin tärkeäksi ja mielenkiintoiseksi.

Kirjoittanut: Aino Herranen

3. Sosiaalisten vaikutusten arviointi suomalaisen YVA:n ja kansainvälisten rahoituslaitosten näkökulmasta – Yva ry:n webinaarin esitelmät

Yva ry järjesti webinaarin 7.9.2022 aiheesta ”Yhteistoiminnallisuus YVAssa - Miten yhteistoiminnallisella YVAlla voidaan vastata paremmin kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusodotuksiin ja hankesuunnittelun laatuun? Jalkautuminen käytäntöön ja työkaluja tekemiseen.”. Webinaarissa esitettiin strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittaman Core-hankkeen (2017-2022) antia ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnin näkökulmasta.

Webinaarissa oli kaksi esitystä; *Lasse Peltonen*: Mitä yhteistoiminnallisuus tarkoittaa ja miksi se kannattaa? *Ismo Pölönen*: Miten yhteistoiminnallisella YVAlla voidaan vastata paremmin kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusodotuksiin ja hankesuunnittelun laatuun? Tässä artikkelissa ovat lyhennelmät webinaarin esityksistä.

Mitä yhteistoiminnallisuus tarkoittaa ja miksi se kannattaa? *Lasse Peltonen, Professori - ympäristökonfliktien hallinta, Itä-Suomen yliopisto*

Esityksessään Lasse Peltonen kertoi CORE-hankkeen tuloksista. CORE tulee englanninkielisistä sanoista ”Collaborative remedies”. Varsinaiselta nimeltään hanke on ”Yhteistoiminnallisia ratkaisuja sirpaloituvien yhteiskuntien ongelmiin – käänne yhteishallintaan ympäris-

töpäättöksenteossa”. Hanke tutki ja kehitti julkisen vallan, kansalaisten ja yritysten välistä yhteistoimintaa ympäristösuunnittelussa ja päätöksenteossa. Itä-Suomen yliopiston lisäksi hankkeessa oli mukana laaja konsortio, jossa muina organisaatioina olivat mukana mm. SYKE, Jyväskylän yliopisto, Hanken ja Tampereen teknillinen yliopisto.

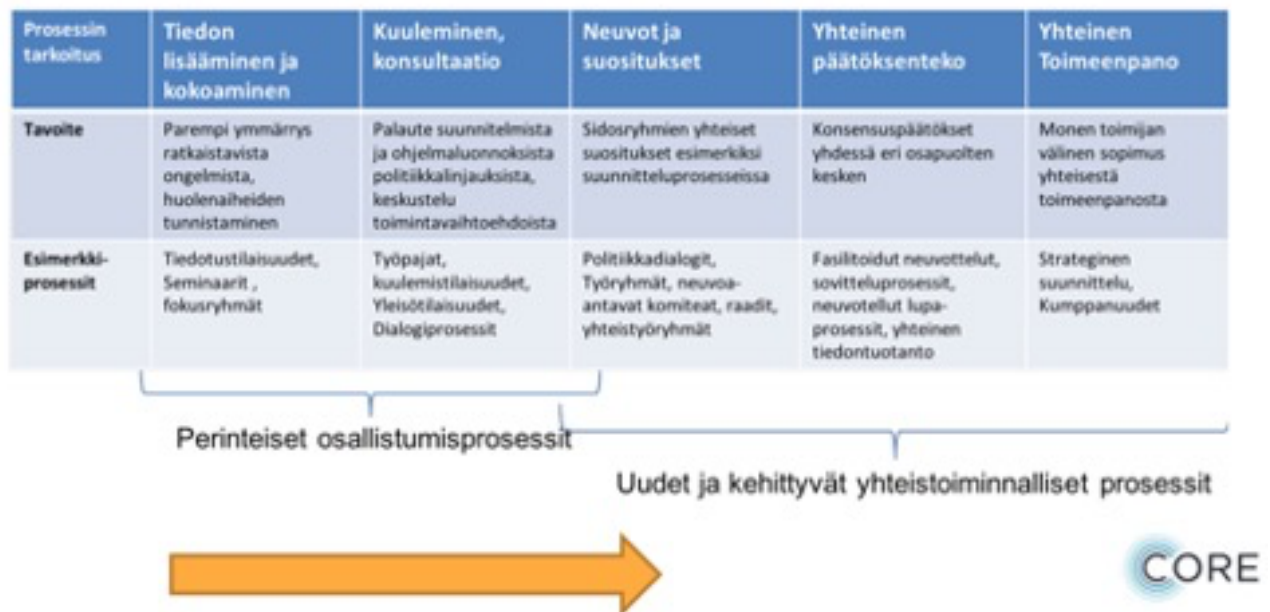
Yhteistoiminnallisia menetelmiä tarvitaan ympäristöongelmien ratkaisuun, koska mikään taho ei pysty ratkaisemaan luonnonvara- ja ympäristöhallinnan haasteita yksin niiden kompleksisuuden ja keskinäisriippuvuuden takia.

Yhteistoiminnallisuuden tarvetta lisää, että suunnittelu- ja päätöksentekotilanteissa joudataan käsittelemään usein kilpailevia ja ristiriitaisia ”faktoja” ja entistä useammin asiantuntijoiden tiedon uskottavuus kyseenalaistetaan. Päätöksentekijät ja sidosryhmät epäilevät, ettei tekninen tieto vastaa heidän intresseihinsä eikä johda mielekkäisiin lopputuloksiin suunnittelussa. Näin on erityisesti konfliktitilanteissa tilanteissa. Tällaiset tilanteet ovat tuttuja myös ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Yhteistoiminta, englanniksi collaboration, muodostaa laajan tutkimusteeman ja sen

taustalla on eri tieteenalojen tutkimusta. Yhteistoiminnan käytännön mallien kehittäminen on rakentunut neuvotteluteorian ja konfliktien ratkaisun tutkimuksen ja mallien ympärille. Tästä aiheesta on julkaistu paljon kirjallisuutta erityisesti Yhdysvalloissa. Eräs näiden mallien ja tutkimuksen tavoite on ristiriitojen ennakointi, jotta konflikteja ei syntisi tai etteivät ne ainakaan kärjistyisi haitallisiksi.

CORE-hankkeessa pyrittiin kiteyttämään yhteistoiminnallisuuden määritelmä: se tarkoittaa eri osapuolten tasaveroista roolia ja voimien yhdistämistä yhteisen ongelman (tai ristiriidan) ratkaisemiseksi. Hankkeen mukaan yhteistoiminnallinen käänne tarkoittaakin siirtymistä ohuesta osallistumisesta yhteiseen ongelmanratkaisuun. ”Ohut osallistuminen” on usein tarkoittanut osallistumista, joka on jäänyt ns. konsultaation eli kuulemisen tasolle.

Kuva 1. Tiedon välityksestä yhteistoimintaan - tiivistyvän vuorovaikutuksen tasot

Kuvassa 1 on esitetty erilaisia vuorovaikutuksen tasoja. Vasemmalla ovat perinteiset prosessit, joita ovat mm. tiedotustilaisuudet, työpajat ja kuulemistilaisuudet. Nämä eivät tarkoita osallistumista päätöksentekoon. Uusissa yhteistyömalleissa osapuolet voivat yhdessä tuottaa neuvoja ja suosituksia, tehdä yhteisesti päätöksiä tai panna yhteisesti päätöksiä toimeen. Tällaisia prosesseja ovat mm. neuvonantavat komiteat, fasilitoidut neuvottelut, yhteinen tiedontuottaminen sekä kumppanuudet.

CORE:ssa tutkittiin erilaisia tapauksia, joita hankkeen eri osapuolet tarkastelivat omista näkökulmistaan. Tällaisia näkökulmia olivat mm. oikeustiede ja ympäristöpolitiikka (Itä-Suomen yliopisto), yhteinen tiedontuotanto (SYKE) sekä yritysten arvon luonti (Hanken ja Tampereen teknillinen yliopisto).

Case-tapaukset olivat seuraavista aiheista: yhteistoiminnallinen metsäsuunnittelu, sopimuspohjainen kaivosyhteistyö, petopolitiikan kehittäminen, yhteistyön kehittäminen lainsäädäntöprosesseissa, ”Collaborative Public Manager” –koulutus ja organisaatioiden yhteistoiminnan kapasiteetin kehittäminen, kansalaisenergia – murrosareenatyöskentely ja Green Deal -vapaaehtoiset sopimukset.

Yhteistoiminnallisuuden periaatetta voi noudattaa myös siten, että eri tilanteissa edetään tiedon jakamisesta toimintaan. Tällöin konfliktitilanteessa ensin avataan dialogi ja sen kautta pyritään pääsemään neuvoteltuun ratkaisuun. Tilanteen ei aina tarvitse olla edes konflikti, vaan eri osapuolet voidaan tuoda yh-

teen jaetun tilannekuvan ja vision rakentamiseksi tai yhteisen strategien suunnittelun ja toimeenpanon ääreen.

Yhteistoimintaa tarvitaan erityisesti sellaisissa tapauksissa, joissa mikään toimija ei pysty omin voimin ratkaisemaan käsillä olevaa ongelmaa ja ratkaisuun tarvitaan muiden hyväksyntää, päätöksiä, osaamista tai resursseja. Tyypillisesti tällaisia ovat hallinnon sektoreita ja organisaatioiden rajoja ylittävät suunnitelmat ja strategiat, päätöksenteko ja toimeenpano - esimerkiksi liittyen luonnonvarojen hallintaan, maankäyttötarpeiden yhteensovittamiseen, kansainvälisten sitoumusten paikalliseen toteuttamiseen ja uusien teknologioiden käyttöönottoon.

Tässä ei ole kyse uudesta lähestymistavasta, joka syrjäyttäisi muut osallistumisen ja vuorovaikutuksen muodot. Yhteistoiminnallisuudella on oma soveltamisalansa, joka liittyy keskinäisriippuvuuden tunnistamiseen. Edellytyksiä yhteistoiminnalle on olemassa, kun yksi osapuoli ei pysty tekemään päätöksiä vaan valta on jaettu ja osapuolet ovat riippuvaisia toisistaan. Lisäksi edellytyksiä ovat, että osallistumisen tulee olla vapaaehtoista, yhteistyön tulee tähdätä yhteiseen hyötyyn, osapuolten välillä on mahdollista rakentaa luottamusta ja vuorovaikutusta, osapuolilla on resurssit yhteistoimintaan, mukana on fasilitaattori huolehtimassa jaetusta vastuusta ja lopputuloksesta osapuolten kesken sekä järjestäjällä tai kokoonkutsujalla on riittävä osaaminen.

Yhteistoiminnasta on hyötyä kaikille osapuolille. Julkinen hallinto tarvitsee perusteltuja ja laajasti hyväksyttyjä päätöksiä sekä resurssien yhdistämistä päätösten toimeenpanossa. Lisäksi yhteistoiminta voi vähentää valitusten ja muutoksenhaun tarvetta ja siten riskiä hankkeiden viivästymiselle. Kansalaistoimijoille yhteistoiminta antaa mahdollisuuksia vaikuttaa. Yhteistoiminta laajentaa osallistujapiirejä, haastaa vakiintuneita osallistumisen muotoja sekä voi purkaa osallistumisen eliittikehiä. Yritysten kannalta yhteistoiminta lisää hyväksyttävyyttä, rakentaa ns. sosiaalista toimilupaa ja

tukee kaava- ja lupamenettelyiden etenemistä. Lisäksi konfliktien lieventäminen vähentää transaktiokustannuksia sekä yhteistoiminnassa jaettu arvonluonti ja muu kuin taloudellinen arvo tulevat näkyviksi.

Hyvä esimerkki CORE-hankkeen tapauksista on Sodankylän case. Siinä tutkittiin, että millainen voisi olla suomalainen CBA (Community Benefits Agreement) sopimus pohjainen yhteistyömalli. Kiinnostuksen ja tutkimuksen kohteena oli paikallinen sopimus pohjainen yhteistyö kunnan, sidosryhmien ja kaivosyhtiöiden välillä.

Sodankylän tapaustutkimuksen perusteella sopimus pohjainen yhteistyömalli voisi edistää kaivostoiminnan hyötyjen ja haittojen paikallista käsittelyä. Tällainen malli voisi myös olla vakaampi ja se palvelisi yhteisön tarpeita paremmin kuin yritysten perinteiset PR-toimet, joilla haetaan yritykselle ja sen hankkeille positiivista julkisuutta. CBA voi sisältää esimerkiksi sosio-ekonomisia investointeja, paikallisen kehittämisen foorumeita, rahastoja tai säätiöitä, ympäristövaikutusten hallinnan menetelmiä, infrastruktuurihankkeita, sitoumuksia työllistämiseen tai koulutusohjelmiin ja paikallisia yritysyhteistyö / alihankintasopimuksia.

Sodankylässä tunnistettiin seuraavat yhteistyön tarpeet: tarve säännölliselle keskustelulle, säännölliset kyselyt kaivosasenteista, koulutusyhteistyö, vapaaehtoisen sponsoroinnin (esim. yhdistykset) koordinointi, paikallisten PK-yritystensä mahdollisuudet yhtiöiden hankinnoissa sekä yhteistoiminnallinen vesistöseuranta kaivosyhtiöiden ja paikallisten sidosryhmien välillä.

CORE-hankkeesta lisätietoa löytyy hankkeen sivuilta: <https://www.collaboration.fi> Hankkeen julkaisut löytyvät kohdasta "ratkaisut" → julkaisut. CORE-hankkeessa tuotettu Tiekartta kohti yhteistoiminnallisempaa Suomea (CORE tiekartta) löytyy osoitteesta: <http://hdl.handle.net/10138/338545>

Yhteenvedon kirjoitti: Erkki Ikäheimo

Yhteistoiminnallisuus YVA-lainsäädännössä

Ismo Pölönen, Ympäristöoikeuden professori, Oikeustieteiden laitos, Itä-Suomen yliopisto

Ismo Pölönen kuvasi yhteistoiminnallisuuden toteutumista ja kehittämistarpeita YVA-lainsäädännössä osana esitystään 7.9.2022 YVA ry:n webinaarissa. Aihetta on käsitelty laajasti vuonna 2022 päättyneessä CORE-hankkeessa (<http://www.collaboration.fi/>).

Vuorovaikutukselle ja yhteistoiminnallisuudelle on luotu puitteita YVA-lainsäädännössä, ja useat kansalliset sääntelyvalinnat tukevat näiden toteutumista. Lähtökohtana on edistää hyväksyttävää, laajaan tietoperustaan nojaavaa hankesuunnittelua ja päätöksentekoa.

YVA-laki esimerkiksi ohjaa YVA-menettelyn aloittamista varhain, jotta osallistuvilla on vaikuttamismahdollisuuksia tarkoituksenmukaisissa vaiheissa hanketta. Arviointiohjelmavaiheelle on säädetty laajat osallistumisoikeudet, ja laissa ohjataan vuorovaikutteista osallistumista. Käytännössä vuorovaikutteinen osallistuminen konkretisoituu YVA-menettelyn mukaisissa hankkeissa vähintään yleisötilaisuuksina. Erilaiset yhteistoiminnallisuuden käytännöt YVA-menettelyissä ovat kuitenkin kehittyneet suurelta osin ilman niihin velvoittavaa sääntelyä.

Vuorovaikutteisen osallistumisen järjestää käytännössä hankevastaava, jolla myös on päätösvalta suunnittelun valinnoista. Yhteysviranomaisella ei ole toimivaltaa edellyttää esimerkiksi yhteistoiminnallisten menetelmien käyttämistä. Jos hankkeen toiminta täyttää lain vähimmäisvaatimukset, on myös lupa-
viranomaisen hyväksyttävä hakemuksen mukainen toiminta. Laki jättää kuitenkin harkintavaltaa soveltavalle viranomaiselle yhteistoiminnallisissa menettelyissä tuotetun tiedon huomioimisen näkökulmasta – esimerkiksi lupamääräyksissä tai kaavojen hyväksyttävimmässä suunnitteluratkaisuissa.

Esimerkiksi kaivoshankkeissa on laajat osallistumisoikeudet, mutta runsaslukuisista osallistumiskeinoista huolimatta osallistuminen on kanavoitunut yhä enemmän muodollisten menettelyjen ulkopuolelle – joissain tapauksissa kansalaisvaikuttaminen voi käynnistyä ennen kuin hankkeen YVA tulee vireille. Tämä ilmentää osaltaan luottamusvajetta muodollisten osallistumismenettelyjen riittävyteen.

Yhteistoiminnallisten menettelyjen valinnassa tarpeellista on tapauskohtainen lähestyminen hankkeen ja sen vaikutusalueen erityispiirteet huomioiden. Mikäli hanketyyppi on uusi, ympäristö alueella on erityisen herkkää, vaikutuksiin liittyy merkittäviä epävarmuuksia tai riskiksi muodostuvat sosiaaliset vaikutukset, on yhteistoiminnallisiin menettelyihin tarpeen panostaa erityisesti. Lisäksi viestintä- ja vuorovaikutustarpeet on tunnistettava riittävän varhain – erityisesti konfliktierhissä hankkeissa on usein tarvetta vuorovaikutukselle ennen YVA-ohjelmaa. Oikeudellisesti ei myöskään ole estettä laajennettuun ja useampia tahoja osallistavaan menettelyyn ennakkoneuvottelun rinnalla.

YVA-laki on osallistumisen ja vuorovaikutuksen osalta ollut lakia säädettäessä (1994) edellä aikaansa. Osallistumisen näkökulmasta laissa on kuitenkin kehittämistarpeita esimerkiksi seurantasääntelylle. Oikeudellista veloitetta ei ole kaikkien olennaisten YVA-lain piiriin kuuluvien vaikutusten seurantaan tai ra-

portointiin, eikä laki myöskään ohjaa suunnittelemaan seuranta, johon kuuluisi osallistumista tarpeen mukaan.

YVA-ajan alittavat hankkeet ja niiden luvitus ei sisällä kirjallisia osallistumismenettelyjä monipuolisempia vuorovaikutuksen keinoja.

Arviointimenettelyyn kuuluvien ja arviointikynnyksen alle jäävien hankkeiden välillä on huomattava kuilu vuorovaikutusmenettelyiden näkökulmasta. Yhteistoiminnallisten mallien soveltaminen menettelyjen ulkopuolella on toki mahdollista – laki ei sitä estä.

Yhteenvedon kirjoitti: Tiina Vikman

Haluatko antaa palautetta Impakti-uutiskirjeestä?

Otamme mielellämme vastaan kommenttisi ja/tai mielipiteesi tästä julkaisusta - on palaute sitten lehden sisällöstä, ulkoasusta, teknisestä toimivuudesta tai jostain muusta. Lähetä kommenttisi sähköpostitse lehden toimitukselle osoitteeseen yvary.fi@gmail.com:

Hallitus 2022

Mattias Järvinen, Puheenjohtaja
wpd Finland Oy, m.jarvinen@wpd.fi
+358 50 312 0295

Maarit Korhonen, Varapuheenjohtaja
AFRY Finland Oy, maarit.korhonen@afry.com
+358 44 341 6356

Titta Makkonen, Sihteeri
FCG Finnish Consulting Group Oy
titta.makkonen@fcg.fi, +358 41 732 0327

Aino Herranen
Suomen Tuulivoimayhdistys ry
aino.herranen@tuulivoimayhdistys.fi
+358 40 772 3519

Tiina Vikman
wpd Finland Oy
t.vikman@wpd.fi, +358 401587407

Seija Rantakallio
Ympäristöministeriö

Niina Pirttiniemi
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
niina.pirttiniemi@ely-keskus.fi
+358 40 822 9344

Essi Tanskanen, Digivastaava
FCG Finnish Consulting Group Oy
tanskanen.essi@gmail.com, +358 451136710

Satu Vuorikoski
Fingrid Oyj
satu.vuorikoski@fingrid.fi, +358 40 737 2321

Impakti-uutiskirjeen päätoimittaja:

Erkki Ikäheimo
erkki.ikaheimo@gmail.com,
+358 40 591 1087

Muu toimitus: Tiina Vikman ja Aino Herranen

Lue aiemmin julkaistuja Impakteja
osoitteessa yvary.fi

Kansikuva: Varis kaamosvalossa -
varis on sosiaalinen ja yhteistoiminnallinen
eläin - Kuvaaja: Erkki Ikäheimo

Kannatusjäsenet

Asianajotoimisto

YMPÄRISTÖLAKI OY

REJLERS

FCG

FINGRID

Gasum

SITOWISE

impakti

Lehti ympäristövaikutusten arvioinnista